

Avtal och leverans

Tillfälle 4 - torsdagen den 5 november 2020

Reklamation, hävning och påföljder vid säljarens kontraktsbrott

Innehåll

1. Lagar; köplagen, m.m.
2. Fel i vara; typer av fel, dröjsmål
3. Reklamation
4. Påföljder:
 - Hålla inne betalningen
 - Avhjälpande/omleverans
 - Prisavdrag
 - Hävning och skadestånd
5. Ansvarsbegränsningar

Lagar – Köplagen, m.m.

- KöpL (1990:931)

= köp av *lös egendom*

avgränsning mot fast egendom, tjänster (1-2 §§).

- CISG - *UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods, Vienna 1980* -
("Internationella köplagen")

avgränsning mot internationella köp

- Konsumentköplagen

avgränsning mot konsumentköp

Lagar – Köplagen, m.m.

- KöpL är dispositiv, d.v.s. den kan förhandlas bort.

MEN: i den mån den inte förhandlas bort, ligger den och "pyr" under offerter och allmänna villkor.

- OBS: Svensk rätt v. utländsk rätt!
- Om någon av parterna inte är hemmahörande i Sverige: lagval och forum *mycket viktigt!*

Ex: "För detta avtal gäller svensk rätt. Tvister ska avgöras genom skiljeförfarande enligt Stockholms Handelskammares Regler för Förenklat Skiljeförfarande."

Fel i vara; typer av fel, dröjsmål

- Vad menas med "fel i vara" (17 § KöpL)
 - Utgångspunkt: vad är avtalat?
 - "hjälpregler", om inte annat avtalats:
 - "Ägnad för det ändamål för vilket varor av samma slag *i allmänhet används*" ("merchantability")
 - Ägnad för *köparens särskilda användningsändamål* "om säljaren insett detta och köparen haft anledning att förlita sig på säljarens sakkunskap" ("fitness for specific purpose")

Fel i vara; typer av fel, dröjsmål

- **”...om varan i något annat avseende avviker från vad köparen med fog kunnat förutsätta”.**
- Uttalanden vid *marknadsföringen*; OBS - gäller även uttalanden *i tidigare säljled (om säljaren kände till dem* (KöpL 18 §)

Fel i vara; typer av fel, dröjsmål

Tidpunkt för felbedömningen =
huvudregel: riskövergången

Undantag, t. ex. garanti (21 § KöpL):

(”...om säljaren genom en garanti eller liknande utfästelse har *åtagit sig att under en viss tid svara för varans användbarhet eller andra egenskaper...*”) (s.k. *hållbarhets- eller funktionsgaranti*)

Fel i vara; typer av fel, dröjsmål

- Dröjsmål: ”...om varan inte avlämnas eller om den avlämnas för sent och det inte beror på köparen...”
(22 § KöpL)
- Avgörande tidpunkt = tidpunkt för avlämnandet/riskövergången.

Reklamation

- Köparen ska undersöka varan ”...så snart omständigheterna medger det” (31 § KöpL)
- *När ska reklamation göras?*
 - ”Inom skälig tid” (29 § respektive 32 § KöpL)
- Hur ska en reklamation ske?
 - Inga formkrav. Meddelande till säljaren; *tillräckligt tydligt*

Reklamation

- Köparen får inte åberopa att varan är felaktig om han inte *reklamerar inom skälig tid efter att han märkt eller borde märkt felet.*
- "Köplagspreskription": köparen förlorar rätten att åberopa ett fel om han inte reklamerat *inom 2 år* efter att han tagit emot varan;
- MEN: undantag från skyldighet att reklamera kan följa av garanti!
-eller om säljaren handlat grovt vårdslöst eller i strid mot tro och heder!

Påföljder

- Hålla inne prestationen ("zug-um-zug") tills varan levererats
- Köparen rätt hålla inne betalningen vid fel eller dröjsmål (så stor del som motsvarar kravet)
 - Detentionsrätt
 - Påtryckningsmedel (t.ex. säkerställa att felet avhjälpes).

Påföljder

Avhjälpande:

- Köparen har rätt till *avhjälpande* om det kan ske *utan oskälig kostnad eller olägenhet* för säljaren (34 § KöpL)
- Istället för *avhjälpande* har *säljaren* rätt att företa *omleverans* (förutsatt, bl. a, att det kan ske utan väsentlig olägenhet för köparen) (36 § KöpL).

Påföljder

Omleverans:

- Köparen har å sin sida *rätt till omleverans om felet är av väsentlig betydelse för honom och säljaren insåg eller borde ha insett detta.*
- Rätten till omleverans förutsätter även, enligt huvudregeln, att köparen lämnar tillbaka den felaktiga varan.

Påföljder

Prisavdrag:

- Om säljaren inte avhjälper ett fel eller företar omleverans får köparen kräva *prisavdrag eller häva köpet* (37 § KöpL)
- Prisavdraget ska göras i proportion till felet: *jämförelse av varans värde i felaktigt och avtalsenligt skick vid tidpunkten för avlämnandet* (38 § KöpL).

Påföljder

Hävning (39 § KöpL):

- Om avhjälpande eller omleverans inte kommer i fråga eller inte sker inom skälig tid efter reklamationen, har köparen rätt att häva köpet:
 - vid avtalsbrott av *väsentlig betydelse* för köparen; samt
 - om säljaren *insåg eller borde ha insett* betydelsen
- Reklamationsregel vid hävning
 - skälig tid
- Återlämnande av varan

Påföljder

- NJA 1991 s. 683 – (gällde s.k. certeparti – väsentlighetsrekvisitet ej uppfyllt när ”...*den part som drabbats av avtalsbrottet kunde tillgodoses genom mindre ingripande åtgärder än en hävning*”).
- NJA 1992 s. 728 – (uttrycklig hävningsförklaring krävdes inte, eftersom det *stod klart att avtalet inte skulle komma att fullgöras*).
- NJA 2006 s. 120 – (*det går inte att återta en hävningsförklaring utan motpartens medgivande*)

Påföljder

Skadestånd:

- Säljaren är skyldig att ersätta köparen för den skada som köparen lider p.g.a. fel i varan (40 § KöpL)
- Rätten till skadestånd bortfaller om säljaren kan visa att i) det har förelegat ett hinder för att avlämna felfri vara ii) som har legat utanför hans kontroll och iii) som han skäligen inte kunde förväntas ha räknat med vid köpet (*s.k. kontrollansvar*).

Påföljder

- S.k. *indirekta förluster* ersätts enligt huvudregeln inte (40 § KöpL, 3 st.).

Exempelvis: förlust till följd av i) minskning eller bortfall av produktion eller omsättning; ii) att varan inte kan utnyttjas på avsett sätt; iii) utebliven vinst till följd av att avtal med tredje man fallit bort eller inte har blivit riktigt uppfyllt; iv) skada på annan egendom än den sålda varan, eller v) annan liknande svårförutsebar förlust.

Dock "full ersättning" vid i) *försummelse på säljarens sida* eller om ii) *varan avvek från vad säljaren särskilt har utfäst.*

Ansvarsbegränsningar

- "Befintligt Skick" (19 § köplagen): även om varan sålts i "befintligt skick" ("AS IS") är den felaktig om:
 - 1) Säljaren gjort utsagor om varan före köpet som har inverkat (och som inte visar sig stämma)
 - 2) Säljaren har underlåtit lämna väsentlig upplysning om varan som kan antas skulle ha inverkat på köpet
 - 3) Varan är i väsentligt sämre skick än köparen kunnat förutsätta.

"halvtvingande" regel

Ansvarsbegränsningar

- Friskrivning för indirekta förluster.
- "Liability Cap"

T. ex: "Säljarens totala ansvar i samband med avtalet ska vara begränsat till ett belopp motsvarande tjugo (20) procent av de betalningar som säljaren mottagit av köparen för köp av varor enligt avtalet under den tolv månadersperiod som närmast föregår den ansvarsgrundande händelsen."

- Eventuella "carve-outs"? D.v.s. att friskrivningarna inte ska gälla för immaterialrättsliga intrång, sekretessbrott, brott mot personuppgiftsbehandling m.m.

1. KöpL tillämplig? Fel?

2. Har reklamation skett? Och i tid?

3. Svarar säljaren verkligen för felet?

4. Är felet väsentligt/hävningrätt?

5. Ansvarsbegränsningar?

- **Tack för din uppmärksamhet!**

Ramberg Advokater

[Anders Ericsson](#)

+ 46 8 546 546 89

+ 46 708 52 13 19

anders.ericsson@ramberglaw.se

[Bobby Arash](#)

+ 46 8 546 546 92

+ 46 708 88 28 32

bobby.arash@ramberglaw.se